

‘โครงการการเงินขนาดเล็ก’

เริ่มต้น..สู่ชุมชนยั่งยืน

โครงการการเงิน
ขนาดเล็ก ไม่ใช่โปรเจกต์
“CSR” ไม่ใช่การทำบุญ
หรือสร้างภาพ สำหรับ
ธนาคารสแตนดาร์ด-
ชาร์เตอร์ด พวกเขา
เชื่อมั่นเป็นภาคบังคับ
ที่ทุกธุรกิจต้องถือปฏิบัติ
คือการเดินหน้ากิจการ
โดยมุ่งสร้างสมดุลทั้ง
ผลกำไร (Profit) ผู้คน
(People) และโลก
(Planet)

• จีราวัฒน์ คงแก้ว

“หนี้ไม่ใช่กรรมด อายากให้ลูกหลาน” คำขวัญ
สื่อสารง่าย ๆ ที่อยู่บน “สมุดวางแผนการเงิน”
สะกิดใจใครหลายคนให้เอาใจสู้กับ “โครงการ
การเงินขนาดเล็ก” แนวทางแก้ปัญหาชุมชน
ด้วยความช่วยเหลือทางการเงินอย่างยั่งยืน ผลจน
ความร่วมมือของพันธมิตรใจดี ธนาคารสแตนดาร์ด-
ชาร์เตอร์ด ประเทศไทย สมคมพัฒนาประชากร
และชุมชน (PDA) และคณะพาณิชย์ศาสตร์
และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
เราเจอโครงการน่าสนใจ ที่หมู่บ้าน
หนองพญาธิ อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
หมู่บ้านเล็กๆ ที่ชาวบ้านออกจะมีชีวิตเรียบง่าย ที่มา
พร้อมกับ “ดัชนีความสุข” ที่ผลิตมา จากหนี้สิน
ที่ลดลงสวนทางกับรายได้

ต้นทางแห่งความสุข เริ่มขึ้นเมื่อ 4 ปีที่
ผ่าน “นางลีน ตีอก” ประธานเจ้าหน้าที่บริหาร
และกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารสแตนดาร์ด-
ชาร์เตอร์ด (ไทย) บอกเล่า พวกเขาเริ่มจากให้เงิน
สนับสนุนหมู่บ้านหนองพญาธิจำนวน 4 แสนบาท
ไว้เป็นเงินตั้งต้นกองทุน “ธนาคารเพื่อการพัฒนา
หมู่บ้าน” เพื่อหวังจัดความยากจน ให้สิ้นเชื้อ
รายแยกแ่ชาวบ้านที่เข้าถึงแหล่งเงินทุนยาก

เพราะไม่มีรายได้แน่นอนเพื่อให้ชาวบ้านมีอำนาจ
ทางเศรษฐกิจ มีอิสระทางการเงิน ผ่านการสร้าง
ธนาคารขนาดเล็กในหมู่บ้านของพวกเขา
เงินเริ่มต้นที่ไม่ได้มากมายนัก ขณะที
การให้สินเชื่อรายก็ไม่ได้เป็นเม็ดเงินมหาศาล
อยู่ที่รายละ 1-3.5 หมื่นบาทเท่านั้น เรื่องนี้
“นภัส เปาโรหิตย์” รองกรรมการผู้จัดการใหญ่
ฝ่ายองค์กรสัมพันธ์ บมจ.ธนาคารสแตนดาร์ด-
ชาร์เตอร์ด (ไทย) บอกเล่าว่า ตามหลักของ
Micro finance หรือ “การเงินขนาดเล็ก” ต้อง
เป็นการให้เงินกู้ยืมในจำนวนที่ไม่มาก เพื่อให้
แน่ใจว่า เมื่อชาวบ้านมีไปแล้ว เขาก็มีความ
สามารถใช้คืน เพื่อนำไปช่วยเหลือผู้อื่นต่อ
จนเกิดเป็น “ความช่วยเหลือทางการเงิน
อย่างยั่งยืน”

“หลักการ คือ คนที่กู้ได้ต้องเป็นสมาชิก
และต้องเริ่มต้นฝากเงินก่อน เดือนละไม่ต่ำกว่า
50 บาท เมื่อฝากจนครบ 6 เดือน เขาก็จะมีสิทธิ
กู้ยืมแน่นอนว่าเงินเหล่านี้เราจะไม่ได้ออกไป
ซื้อมอเตอร์ไซด์ หรือโทรศัพท์มือถือ แต่คนที่
กู้เงินต้องเสนอโครงการเข้ามาก่อน ว่าจะนำเงินนี้
ไปพัฒนาอาชีพอะไร เช่น ปลูกเห็ด เลี้ยงจิ้งหรีด
ปลูกผัก เขาก็จะได้รับกรอบวงเงิน”

แนวคิดที่น่าสนใจ นำมาสู่ความยั่งยืนของ
เงินหมุนเวียนที่กลับเข้าสู่กองทุนหมู่บ้าน จากอาชีพ
ที่เกิดขึ้นหลังการกู้ยืม เมื่อมีงานที่มีเงินกลับคืน
สู่กองทุนต่อไป
น่าสนใจกว่านั้นคือความรู้สึก “เป็นเจ้าของ
เจ้าของ” ในกองทุนที่ตั้งขึ้น เพราะชาวบ้านต้อง
ดูแลกันเอง ตรวจสอบกันเอง ได้รับผลประโยชน์
กันเองทำให้เขาเกิดความรู้สึกอยากรักษา “สมบัติ”
ชิ้นนี้ไม่ให้ล้มละลาย

เปิดมา 3 ปี ธนาคารเล็กๆ แห่งนี้ ยังไม่มี
ใครเบี้ยวหนี้ แม้จะจะไม่จ่ายตั้งแต่ดอกเบีย
ก็ถูกจ่ายคืนอย่างสม่ำเสมอ ไม่มีผิดนัดระยะนี้
“สามิต จรรยา” ประธานธนาคารเพื่อการพัฒนา
หมู่บ้าน บอกเล่าว่า วิถีทางการเงินของชาวบ้าน
ไม่ได้ใช้กฎเหล็กบีบบังคับ หากพวกเขาใช้การ
กดดันกันเองตามวิถีชาวบ้าน ประมาณว่า “ถ้า
คนหนึ่งไม่คืน คนอื่นก็กู้ไม่ได้” และให้กู้ได้
ครอบครัวละ 1 บัญชีเท่านั้น แต่หากได้ไม่จำกัด
“เราเห็นความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากใน
หมู่บ้านแห่งนี้ ผมว่าสิ่งที่น่าสนใจคือ ชาวบ้าน

“น่าสนใจกว่านั้นคือ
ความรู้สึก “เป็น
เจ้าเข้าเจ้าของ”
ในกองทุน ชาวบ้าน
ต้องดูแลกันเอง
ตรวจสอบกันเอง
ได้รับผลประโยชน์
กันเอง

เขาอยู่กันอย่างสามัคคีมากขึ้น ใครปลูกอะไรก็
เอาไปขาย ไปแบ่งปันกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
บางคนก็ไปทำงานในเมืองก็กลับมาทำอาชีพ
ของตัวเอง ทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น”

การพัฒนาเศรษฐกิจของหมู่บ้านประสบ
ความสำเร็จอย่างงดงาม ชาวบ้านมีอาชีพใหม่
เกิดขึ้น อย่างเพาะเห็ดตาง เลี้ยงจิ้งหรีด ปลูกพืช
ระบบน้ำหยด ผลิตбатแปรรูปจากพืชผล
ทางการเกษตร มีการบริหารจัดการน้ำประปา
หมู่บ้านโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์เข้ามาช่วย
สูบน้ำ
จากปีเริ่มต้นจนถึงวันนี้ชาวบ้านมีรายได้
เพิ่มขึ้น 11% หนี้สินลดลง 12% เงินทุนของ
ธนาคารขยับเพิ่มจากเงินที่ตั้งต้นประมาณ
30%
ที่น่าสนใจไปกว่านั้นคือ แรงงุมการ
พัฒนาในด้านอื่นๆ ผลของการทำงานแบบมี
พันธมิตร ไม่นิยม “ฉายเดี่ยว” นภัส บอกเล่าว่า...
“ธนาคารไม่ได้เสียขวัญไปเสียทุกอย่าง เรา
เรื่องเศรษฐกิจ การเงิน แต่ไม่เสียขวัญเรื่อง
สิ่งแวดล้อม การศึกษา การพัฒนาเยาวชน ก็ต้อง
อาศัยคนอื่นเข้ามาช่วย อย่างสมาคมพัฒนา

ประชากรและชุมชน (PDA) และมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาระบ
ทั้ง 5 ด้าน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม การศึกษา
สังคม และความเป็นอยู่”

หนึ่งในผลผลิตแห่งความร่วมมือ ที่พวกเขา
ลงมือทำกับเด็กๆ คือ “ห้องสมุดของเล่น”
แง่งามความตั้งใจอยากปลูกฝังวินัยและ “หัวใจ
แห่งคุณความดี” ให้กับเจ้าตัวน้อย

ห้องสมุดเล็กๆ กระจัด แต่มีของเล่นมากมาย
ให้เด็กๆ ใช้ฝึกจินตนาการ แต่ไม่ใช่ใครก็จะมา
เล่นได้ ผู้มีสิทธิ์ครอบครองของเล่น ต้องไปทำ
ความดีมาก่อน อย่าง “เก็บขยะมาแลกของเล่น”
น้องๆ บอกว่า ขวดพลาสติก 10-15 ขวด แลก
ของเล่นได้ 1 ชิ้น ยืมเล่นได้ 1 สัปดาห์ ส่วนขวดที่
ได้มาก น้องๆ ก็จะนำไปขาย เพื่อนำเงินมาซื้อของเล่น
ใหม่ๆ กลับเข้าสู่ห้องสมุดต่อไป

นี่คือชีวิตที่เรียบง่าย ที่พวกเขาใช้ไปเพื่อ
ความดีในหัวใจของเด็กๆ กำลังสำคัญของประเทศ
และชาวหนองพญาธิในอนาคต

งานในหมู่บ้านหนองพญาธิยังไม่จบเพียง
เท่านั้น ในเดือนกันยายน จะมี “โครงการการให้
ความรู้ทางการเงิน” ที่พวกเขาใช้คำว่า “การทำให้
คนอ่านออกเขียนได้ทางการเงิน” โดยนำพนักงาน
จิตอาสาของบริษัทมาเป็นทรนเนอร์ ให้ความ
รู้กับชาวบ้าน ผลพลอยได้ก็ทั้งแง่ ความคิด
เรื่องการบริหารการเงินจะกลับไปสู่วิถีคนเมือง
อย่างพนักงานของพวกเขา

ขณะที่ “หนองพญาธิ” กลายเป็นหมู่บ้าน
ต้นแบบ ที่หวังจะขยายไปยังพื้นที่อื่นๆ ทั้ง
ในประเทศและสาขของธนาคารในต่างประเทศ
ต่อไป
สิ่งที่ภาคธุรกิจอย่าง ธนาคารสแตนดาร์ด-
ชาร์เตอร์ด ได้เรียนรู้จากการลงมือทำงานใน
ลักษณะนี้ พวกเขาบอกว่า การพัฒนาหมู่บ้าน
เพื่อให้ผู้คนที่ห่างไกลกับตักความยากจนนั้น เป็น
สิ่งที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง และต้องได้รับความ
ร่วมมือจากชาวบ้าน รับฟังเสียงชาวบ้าน แล้วนำ
มาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
ก่อนกลับเราได้ออกกับ คุณยาย ลำดวล
ขยันงาน ชาวบ้านกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน
หนองพญาธิ คุณยายไม่ได้ให้ข้อมูลมากมาย
ไปกว่า “รอยยิ้ม” ดันนี้แห่งความสุขที่ยังคงอ้อม
อยู่ในหัวใจของคุณยายในวันนี้